

TELEMARK TINGRETT

DOM

Avsagt: 09.10.2024

Saksnr: 24-065176MED-TTEL/TSKN

Rettsens leder: konst. dommer Ole André Tveit

Meddommere:

Sigrid Marie Aastad Heldal
Gaute Larsson

Påtalemyndigheten

Politiinspektør Hans Egil Seljordslia

mot

Advokat Vegard Bø Bahus,
Advokat Vegard Bø Bahus

DOM

Ved tiltalebeslutning utferdiget av politimesteren i Sør-Øst er
, satt under tiltale ved Telemark tingrett for overtredelse av

I. Dyrevelferdsloven § 37 annet ledd, jf. første ledd, jf. § 20

for grovt å ha utøvet jakt, fangst og fiske på en ikke dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Overtredelsen anses som grov fordi det er lagt vekt på graden av utvist skyld og overtredelsens virkninger.

Grunnlag:

Torsdag 26. oktober 2023 i Felle, Fyresdal, under rådyrjakt skjøt han tre skudd mot et rådyr som var i bevegelse, uten at han traff rådyret med dødlig skutt. Han fant straks rådyret i live liggende på bakken med beina innunder seg. Han tok så tak i nakken til rådyret og stakk jaktkniven sin inni halsen til rådyret på tvers under kjevegrene og førte kniven frem og tilbake flere ganger retning halsens fremside, slik at underliggende vev og hud ble skåret av og blodet strømmet ut, rådyret var imidlertid fortsatt ved bevissthet og i live. Dette medførte at rådyret ble utsatt for unødig lidelse.

II. Dyrevelferdsloven § 37 annet ledd, jf. første ledd, jf. § 3

for grovt å ha unnlatt å behandle dyr godt og beskytte dem mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Ved vurdering av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Grunnlag:

Torsdag 26. oktober 2023 i Felle, Fyresdal, under rådyrjakt skjøt han tre skudd mot et rådyr som var i bevegelse, uten at han traff rådyret med dødlig skutt. Han fant straks rådyret i live liggende på bakken med beina innunder seg. Han tok så tak i nakken til rådyret og stakk jaktkniven sin inni halsen til rådyret på tvers under kjevegrene og førte kniven frem og tilbake flere ganger retning halsens fremside, slik at underliggende vev og hud ble skåret av og blodet strømmet ut, rådyret var imidlertid fortsatt ved bevissthet og i live. Dette medførte at rådyret ble utsatt for fare for unødig påkjenning og belastning, ettersom han ikke skjøt et hodeskudd.

Hovedforhandling ble holdt 7. oktober 2024. Tiltalte møtte og erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen.

Retten mottok forklaring fra seks vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 30 dager, samt tap av jaktretten for en periode på to år. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært at han anses på mildeste måte.

Rettens vurdering

1. Skyldspørsmålet

1.1. Innledning

Rettens vurdering er basert på de bevis som ble ført under hovedforhandlingen. Ved rettens vurdering av skyldspørsmålet bygger retten på prinsippet om at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode, og at påtalemyndigheten har bevisbyrden for tiltaltes straffeskyld i objektiv og subjektiv henseende. Retten har videre lagt til grunn prinsippet om at enhver skal bedømmes etter sin oppfatning av den faktiske situasjonen på handlingstidspunktet.

Tiltalen gjelder to grove overtredelser av dyrevelferdsloven begått i samme handling. Gjerningsbeskrivelsen i post I og II er i det alt vesentlige likelydende og retten vil derfor behandle forholdene under ett nedenfor.

Det sentrale tvistetemaet i saken er om tiltaltes bruk av kniv i dette konkrete tilfellet rammes av dyrevelferdsloven, herunder om rådyret ble utsatt for unødig lidelse, påkjenning og belastning, samt om det foreligger noen straffrihetsgrunner.

1.2. Kort om tiltaltes jakterfaring

Tiltalte forklarte at han har vært med på jakt siden 5 års alderen. Han tok jegerprøven i en alder av 14 år og startet da med småviltjakt. Etter at han fylte 16 år har han også drevet med storviltjakt i betydelig omfang. Tiltalte forklarte videre at han i voksen alder har benyttet stort sett hver eneste fridag i jaktseasonen til ulike typer jakt. Tiltalte forklarte også at han tidligere har jobbet 15 år i Forsvaret som skyteinstruktør, og at det i denne perioden ble det noe mindre jakt.

Tiltalte anslo at han i løpet av sin tid som jeger har skutt i overkant av 30 rådyr og 200 harer, samt 5 elg.

1.3. Om hendelsesforløpet

Etter bevisførselen legger retten følgende hendelsesforløp til grunn som bevist ut over enhver rimelig tvil:

Tiltalte forklarte at han jaktet sammen med sin far, den aktuelle dagen, torsdag 26. oktober 2023. Med seg hadde de tiltaltes jakthund, en beagle født i 2016. Jakten fant sted i et kjent terreng i Fyresdal. Tidligere på dagen hadde hunden fått los på et rådyr som ble skutt og felt. De fortsatte jakten og kort tid senere oppdaget tiltaltes far én rådyrgeit og et bukkekje fra sin post i terrenget. Han løsnet to skudd mot rådyrkjeet, hvorav ett skudd traff rådyrets bakpart/lårparti. Rådyret løp videre og tiltaltes far forklarte at han umiddelbart kalte opp sønnen via radioen. Tiltalte befant seg om lag 400 meter unna og kom til stedet etter 5-10 minutter. Tiltalte forklarte at han fant spor av blod i terrenget og det ble iverksatt ettersøk med hunden i bånd. I løpet av dette søket kom han innpå rådyret to ganger, men uten at han fikk skuddmulighet. Han opplevde situasjonen som svært fortvilet, og valgte derfor å slippe hunden løs. Tiltalte kunne ikke huske hvor lenge losen pågikk, men anslo flere timer.

Tiltalte forklarte videre at han er godt kjent med hvordan dyrene beveger seg i det aktuelle terrenget, og basert på losen forstod han at dyret var på vei mot ham. Han stilte seg opp ved en skogsbilvei og kort tid etter kom rådyret ut på veien i hans retning. Han så straks at dyret var skadet og for å være sikker på felling løsnet han tre skudd mot rådyret, hvorav minst to av skuddene traff vitale organer som hjerte og/eller lunge. Skuddene ble avfyrt med en rifle av typen Henry Repeating Arms med fastmontert kikkertsikte og kaliber 308 ammunisjon med blyspiss. Tiltalte vurderte skuddene som dødelige, og han kunne se at magesekken hang ut av dyret før det forsvant ut av synsfeltet. Han gikk deretter mot dyret og fant det få meter fra veien. Han vurderte der og da at dyret hadde skader som ikke var forenlige med å være i live. Videre vurderte han at det ikke ville være forsvarlig å løsne flere skudd, da risikoen for bomskudd og/eller rikosjett fra prosjektilet var overhengende. Basert på erfaring vurderte han også at dyret var bevisstløst og at bevegelsene var utslag av dødskramper. Av hensyn til egen sikkerhet, samt rask og sikker avlivning, valgte han derfor å stikke rådyret med kniv i halsregionen. Det kom ikke noe blod, noe som etter tiltaltes vurdering underbygger av dyret rent faktisk var dødt.

Det avsluttende hendelsesforløpet – som danner grunnlaget for tiltalen – ble filmet av tiltalte og senere publisert på nettsiden YouTube. Opptaket ble gjort med et GoPro-kamera festet til tiltaltes hode og et Tactacam festet til geværløpet. Videofilmen som er på 3 minutter og 58 sekunder ble avspilt flere ganger under hovedforhandlingen, og viser tiltaltes handlinger og dyrets reaksjoner i detalj.

1.4. Om handlingen rammes av dyrevelferdsloven

Det første spørsmålet retten må ta stilling til er om rådyret var i live/ved bevissthet da tiltalte brukte kniven.

Retten – som er satt med fagkyndige meddommere – finner dette spørsmålet ikke tvilsomt. Videofilmen underbygger med all tydelighet at rådyret viser klare livstegn i sekundene før kniven benyttes. Retten kan slutte seg til vurderingene fra de sakkyndige vitnene; veterinær og vilthelseforsker Hans Kristian Mjelde og veterinær og seniorforsker/fagansvarlig for

dyrevelferd Cecilie Marie Mejdell. I den skriftlige rapporten – som er basert på ovennevnte videofilm – gis det følgende vurdering:

Siktede finner igjen rådyret liggende under et tre like ved stien. Siktede nærmer seg rådyret som ligger i bryststilling (det vil si at det ligger med beina innunder seg, altså ikke på siden). Rådyret ligger med løftet hode og vurderes som fullt bevisst. I tidsrommet hvor siktede går mot rådyret høres det en klynkende lyd fra dyret og hodestillingen er rettet mot siktede, som bekrefter at dyret er oppmerksom på sine omgivelser. I det siktede løfter armen for å ta tak i nakken til dyret, retter rådyret hodet fremover, noe som kan tyde på frykt og ønske om flukt. Dyret gjør ikke andre antydninger til å reise seg på dette tidspunktet, noe som kan tyde på at ett eller flere av skuddene som ble avfyrt har svekket det. Siktede har hånden på nakken til dyret og stikker så en jaktkniv med en tilsynelatende normal knivlengde inn i halsen på dyret, på tvers under kjevegrenen, og fører så kniven fram og tilbake flere ganger i retning av halsens framside, slik at underliggende vev og huden blir gjennomskåret og blodet strømmer ut. Rådyret blunker med venstre øye, som er et uttrykk for at dyret fortsatt er bevisst. Dyret fortsetter å blunke flere ganger etter knivbruken, som igjen indikerer at dyret ennå ikke har mistet bevisstheten.

De sakkyndige fulgte hovedforhandlingen i sin helhet, hvorpå de begge utdypet og fastholdt sine konklusjoner under vitneforklaringene.

Det neste spørsmålet er om den valgte avlivningsmetoden – bruk av kniv – i dette konkrete tilfellet var dyrevelferdsmessig forsvarlig. Avgjørelsen beror på en konkret og skjønnsmessig helhetsvurdering.

Tiltalen gjelder dyrevelferdsloven §§ 3 og 20, som lyder slik:

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger

, og:

Jakt, fangst og fiske skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte

Ved vurderingen er det også nærliggende å se hen til dyrevelferdsloven § 12, som lyder slik:

Avliving av dyr og håndtering i forbindelse med avlivingen skal skje på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte

Hva som er dyrevelferdsmessig forsvarlig avlivningsmetode vil være avhengig av gjeldende kunnskap om bl.a. dyrearten, utviklingstrinnet og de ulike avlivningsmetoder, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) s. 100. Videre følger det av forarbeidene at avveiningen av hva som er dyrevelferdsmessig forsvarlig vil være forskjellig ved avliving i eller fra dyrehold og avliving

i forbindelse med jakt og fangst. Det kan eksempelvis ikke stilles samme krav til presisjon og skånsomhet ved avliving i jakt-, fiske- eller fangstsituasjon som ved avliving av dyr i eller fra dyrehold. Det bør likevel benyttes metoder som så langt mulig ivaretar hensynet til dyrevelferd.

Når det gjelder avlivning av rådyr under jakt er det kun tillatt å bruke rifle og haglevåpen med ladning av krutt, jf. viltloven § 19 og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst kapittel 5. Retten legger til grunn at nevnte lov og forskrift gir uttrykk for hva som er å anse som forsvarlig metode ved jakt og avlivning av rådyr, herunder at bruk av kniv strider mot dette.

Forsvarer har anført at det i denne saken – som omhandler avlivning i en ettersøksituasjon – foreligger et nødstilfelle som utvider handlingsrommet man har, jf. § dyrevelferdsloven 12 tredje ledd og utøvelsesforskriften § 27. Som grunnlag er det også vist til egen vitneførsel, hvorav samtlige vitner er aktive jegere med god kompetanse og lang jakterfaring. Foruten vitnet Frøitland som ikke konkluderte endelig, mente de øvrige tre vitnene at tiltaltes bruk av kniv var en forsvarlig avlivningsmetode i dette konkrete tilfellet, slik det også er beskrevet i den skriftlige uttalelsen fra vitnet Tom Nilsen.

Det følger av lovens forarbeider at nødstilfeller typisk vil foreligge *når et dyr må avlives straks på grunn av sykdom, alvorlig skade eller fordi det er hjelpeløst av andre grunner. Når det foreligger en slik situasjon, skal man så langt mulig følge de alminnelige reglene for avliving av dyr*, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) s. 101.

Det er ingen tvil om at rådyret var alvorlig skadet etter å ha blitt truffet med minst tre skudd. Retten er likevel ikke enig i at det forelå et nødstilfelle som begrunnet bruk av kniv. Ved vurderingen legges det avgjørende vekt på at tiltalte hadde handlingsalternativ i form av skytevåpen og at han hadde både tid og anledning til å bruke våpenet. Rådyret lå rolig under treet og situasjonen var således avklart. Sett hen til rådyrets skuddskader – hvor tiltalte selv har forklart at magesekken hang ut av dyret – finner retten det lite sannsynlig at risikoen for flukt og nytt ettersøk var nevneverdig stor. Retten er heller ikke enig i at bruken av kniv kan begrunnes med risikoen for bomskudd og/eller rikosjett fra prosjektilet. Også her kan retten slutte seg til de sakkyndiges vurderinger, hvor det i rapportens punkt 3 fremkommer:

Etter det siste skuddet skjærer rådyret ut til siden og legger seg ned. Det er sannsynlig at i alle fall ett av skuddene har truffet målet, men uten umiddelbar fatal konsekvens. Frem til dette punktet, vurderes det videre at siktede har tatt de steg han kunne for å sørge for at dyret ble felt uten videre lidelse i naturen. I denne vurderingen er det viktig å påpeke hva som defineres som et bevisstløst dyr. I dette tilfellet kan man se at dyret holder hodet oppe selv, det blunker og det kommer med klynkelyder, og det responderer med bevegelser som kan se ut som en lyst til å flykte når jegeren nærmer seg. Dette er sikre tegn på et dyr som fortsatt er bevisst. Selv om dyret er skadeskutt fungerer hjernen fortsatt på et nivå hvor sanseinntrykk oppfattes bevisst. Et bevisstløst dyr er f.eks. ikke i stand til å holde hodet sitt oppe, eller snu hodet mot en fare (jegeren). Et bevisstløst dyr har ikke kontroll på bevegelsene og det reagerer ikke på sansestimuli,

f.eks. slike som ellers forårsaker frykt eller smerte. Dyret var skadeskutt og liggende, og human avlaving var derfor indisert slik at dyrets lidelser burde avsluttes. Ved å bruke et grovkalibret våpen slik som siktedes .308, kunne han ha foretatt et hodeskudd på kloss hold. I tilfeller hvor hodeskudd skal foretas på korrekt måte, er skuddvinkel og treffpunkt de mest avgjørende faktorene for human jakt. I dette tilfellet lå dyret i brystleie med hodet hevet over bakken. Bevegelser fra dyret og dermed potensiale for ny skadeskyting anses som den største risikoen i dette tilfellet.

[...]

I videoen har dyret hodet rettet mot siktede etter at det har blitt funnet. Korrekt vurdering ville vært å foreta et hodeskudd ved bruk av løpet som sikte med en skuddvinkel som peker ned mot vegetasjonen i bakgrunnen. Det var først når siktede nærmet seg at hodet beveget seg og det er grunn til å tro at hodestillingen til dyret ville forblitt i retning mot siktede for å holde øye med eventuell fare. Det vurderes dermed slik at siktede hadde et reelt vindu for å kunne foreta et hodeskudd med riktig skuddvinkel.

Selv om rådyrets hjerne og hodeskalle er relativt liten legger retten til grunn – som underbygget av forklaringen til sakkyndig Mjelde – at et riktig utført hodeskudd fra kloss hold ligger innenfor våpenkompetansen til en alminnelig jeger. Dette gjelder også tilfeller hvor riflen har fastmontert kikkertsikte, noe som fordrer at man tar høyde for forholdet mellom kikkert, løp, kulebane og treffpunkt. Retten legger også til grunn at innslagskraften fra et grovkalibret våpen på kort avstand vil skape mer enn nok kinetisk energi til å ødelegge vitale deler av hjernen, selv ved «urent» treffpunkt. I lys av dette viser retten også til at tiltalte er en svært erfaren jeger, som også har bakgrunn som skyteinstruktør fra Forsvaret.

Samlet sett er retten overbevist om at tiltalte objektivt sett har forholdt seg som beskrevet i tiltalebeslutningen. Retten finner det heller ikke tvilsomt at den valgte avlivingsmetoden var klart dyrevelferdsmessig uforsvarlig, herunder at bruken av kniv utsatte rådyret for unødig lidelse, påkjenning og belastning, jf. dyrevelferdsloven §§ 3 og 20. Retten slutter seg til vurderingen til sakkyndig Mejdell, sitat:

Sagende bevegelser med kniven som siktede utfører, er vist å forårsake sterke smerter (Johnsen et al, 2023; Gibson et al 2009). I de vestlige land som tillater avblødning av slaktedyr uten forutgående bedøvelse (dvs. med strøm eller boltipistol), skal halssnittet alltid legges i én bevegelse. I Norge og en rekke andre land er uansett slik slakting forbudt, dyret skal alltid være bevisstløst før halsen overskjæres. Når blodet strømmer ut, vil blodtrykksfall og blodtap forårsake oksygenmangel i hjernen, noe som fører til bevissthetstap og etter hvert død. Det er noe variasjon mellom arter for hvor fort bevissthetstap inntreier etter et halssnitt, og det dreier seg om fra 8-10 sekunder til flere minutter. Det finnes ikke kunnskap om dette hos rådyr.

[...]

I denne saken benyttes det en kniv for avblødning av et tilsynelatende fullt bevisst dyr, noe som ikke er tillatt etter dyrevelferdsloven § 12. Overskjæringen av halsen har vært ekstra smertefull på grunn av de sagende bevegelsene som ble gjort med kniven. Det har også vært en unødvendig stressbelastning med nærkontakten med et menneske. Rådyret har fortsatt å lide av smerte fra knivsåret (og skuddskader) inntil blodtapet forårsaket bevissthetstap. Dyret må antas å ha opplevd intense smerter før det mistet bevisstheten. Så snart dyret er bevisstløst mister det evnen til å oppfatte smerte og frykt, og det dør etter kort tid av blodtapet. Handlingsalternativene i situasjonen ville vært hjerneskudd, alternativt hjerteskudd, avhengig av hva som totalt sett ville stresse dyret minst.

Ved at siktede (med kameraet) snudde seg vekk fra dyret er det ikke mulig å sikkert si hvor lang tid det tok før alle tegn på bevissthet forsvant, og om dyret faktisk var dødt før eventuell slaktebehandling ble påbegynt.

Retten finner det også klart at det ikke foreligger øvrige straffrihetsgrunner. Under hovedforhandlingen ble det trukket paralleller til avlivning av trafikkskadde dyr, samt praksis fra viltnemda og kommunal fallviltgruppe. Det er imidlertid på det rene at dette ikke er jakt i lovens forstand og ikke under noen omstendighet sammenlignbart med denne saken.

1.5. Tiltaltes subjektive skyld

Det følger av dyrevernsloven § 37 første ledd at skyldkravet er forsett eller grov uaktsomhet.

Etter en samlet vurdering finner retten det ikke bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte handlet med forsett om å påføre rådyret unødig lidelse, påkjenning og belastning, jf. dyrevelferdsloven §§ 3 og 20. Retten legger tiltaltes forklaring til grunn, herunder at han trodde rådyret var bevisstløst/dødt og at formålet med knivstikkingen var å sikre en rask avlivning.

Retten finner det imidlertid ikke tvilsomt at tiltalte handlet grovt uaktsomt. Ved vurderingen legges det særlig vekt på at tiltalte ikke brukte noe tid på å vurdere rådyrets tilstand. Videoen viser at tiltalte la fra seg våpenet umiddelbart etter at han oppdaget rådyret. Han trakk deretter kniven, gikk bort til rådyret og stakk det i halsen. Hele denne sekvensen varte i kun ca. 7 sekunder, noe som underbygger at tiltalte i svært liten grad foretok en reell vurdering av handlingsalternativer. Det er på det rene at denne atferden fraviker klart med kravet til forsvarlig jegeropptreden, og at handlingen må anses som svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse av tiltalte.

Både de objektive og subjektive vilkårene for å dømme tiltalte for overtredelse av dyrevelferdsloven §§ 3 og 20 er etter dette til stede.

1.6. Simpel eller grov overtredelse

Det følger av dyrevernloven § 37 annet ledd at

Ved vurderingen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Om grensedragningen har retten sett hen til HR-2019-1645-A som gjaldt avlaving av to katter ved å knekke nakken på dem med hendene. Avlivingen hadde skjedd med noen dager mellomrom, men ble behandlet som ett straffbart forhold. Høyesterett kom til at overtredelsen ikke var grov. I avgjørelsen uttalte Høyesterett i avsnitt 15:

Sentralt i vurderingen står derfor de konsekvensene lovbruddet fikk for dyret – og da særlig omfanget av den smerten dyret ble påført – samt graden av utvist skyld. Som nevnt bygger loven på den forutsetningen at dyret ikke skal oppleve smerte av betydning ved avlaving.

Høyesterett uttalte videre i avsnitt 18 til 19 i dommen at begrunnelsen for å avlive kattene ikke kunne trekkes inn ved avgjørelsen av om lovbruddet var grovt, men at motivet bak valg av metode kunne ha betydning. Ved den konkrete vurderingen la Høyesterett vekt på at metodevalget ikke var spesielt klanderverdig, og at det ikke var tale om noen langvarig plaging. Det ble lagt til grunn at metoden innebar en kortvarig svært smertefull handling, og at smertene fortsatte i maksimum ett minutt.

Etter en samlet vurdering av ovennevnte momenter mener retten at tiltaltes handlinger ikke innebærer en grov overtredelse. Ved vurderingen legges det særlig vekt på at tiltalte ikke handlet med forsett om å påføre rådyret unødige smerter, men snarere å sikre en rask død. Selv om det er sannsynlig at rådyret opplevde stress, smerte og frykt i forbindelse med knivstikkingen, er det ikke bevismessige holdepunkter for å konstatere at lidelsen var langvarig. Endelig legges det vekt på at det er tale om et enkeltstående tilfelle som ledd i en ellers lovlig jaktsituasjon.

Tiltalte dømmes etter dette for dyrevelferdsloven §§ 3 og 20, jf. § 37 første ledd.

2. Straffutmåling

Tiltalte er 41 år og tidligere ustraffet, dog med unntak av to mindre bøteforhold i 2005 og 2011 som er uten betydning for saken.

Retten skal utmåle straff for overtredelse av dyrevelferdsloven §§ 3 og 20 hvorav forholdene springer ut av ut av samme faktiske handling. Lovbestemmelsene er til dels overlappende, men verner samtidig ulike interesser. Bestemmelsene kan derfor anvendes i idealkonkurrens og det skal fastsettes en felles straff, jf. straffeloven § 79 bokstav a.

Strafferammen for simpel overtredelse av dyrevelferdsloven er bøter og/eller fengsel i inntil 1 år, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd.

Det foreligger ingen direkte sammenlignbare saker fra Høyesterett eller lagmannsrettene, men Høyesterett har i Lukas-dommen, HR-2016-295-A gitt noen generelle uttalelser om momenter som er av betydning for straffutmålingen. Fra dommen gjengis avsnitt 30-32:

30) Ved fastsettelsen av straff er det først og fremst handlingens grovhet som er styrende. Det betyr at det må stå sentralt hvor mange dyr som rammes, hvor stor lidelse de er påført, og graden av skyld.

(31) Det bør videre legges vekt på at en streng straff understreker at dyr skal behandles med respekt, jf. dyrevelferdsloven § 1.

(32) Videre er det, som fremhevet i Rt-2009-1595 avsnitt 23, hvor et slakteri ble idømt foretaksstraff for uaktsomt brudd på loven, generelt vanskelig å oppdage brudd på dyrevelferdsloven. Allmennpreventive hensyn tilsier at det reageres med en viss styrke når man har avklart at det foreligger brudd

Disse utgangspunktene er også fulgt opp av Høyesterett i Leo-dommen, HR-2017-1250-A. Begge avgjørelsene fra Høyesterett gir uttrykk for et skjerpet straffenivå ved overtredelse av dyrevelferdsloven.

Retten viser også til HR-2016-1253-A som omhandlet av felling ett rådyr utenfor lovlig jakttid. Fra dommen gjengis avsnitt 32:

Straffenivået for miljøkriminalitet har blitt skjerpet siden 1990-tallet og det er i en rekke avgjørelser fra Høyesterett understreket at slik kriminalitet skal straffes strengt, jf. Rt-2005-76 avsnitt 31 og Rt-2015-636 avsnitt 17. De tidligere avgjørelsene fra Høyesterett kan derfor ikke lenger anses som fullt ut representative for dagens nivå. Slik nyere lagmannsrettspraksis gjenspeiler, mener jeg utgangspunktet for straffen ved ett tilfelle av felling av ikke totalfredet vilt utenfor lovlig jakttid, må være betinget fengsel, normalt kombinert med en følbar bot og rettighetstap

I denne saken er det tale om et enkeltstående tilfelle av avlivning av ett rådyr i en ellers lovlig jaktsituasjon. Som nevnt legger til grunn at tiltalte ikke hadde til hensikt å påføre rådyret smerte, men avlive det så raskt som mulig. Tiltaltes handlemåte var imidlertid grovt uaktsomt og dyrevelferdsmessig uforsvarlig, og følgelig egnet til å påføre rådyret unødig lidelse, påkjenning og belastning. Graden av lidelse er vanskelig å konkretisere, men heller ikke avgjørende for vurderingen, jf. HR-2016-295-A avsnitt 36.

Aktor har nedlagt påstand om ubetinget fengsel i 30 dager. Retten finner dette for strengt sett hen til de konkrete omstendighetene i saken. På bakgrunn av ovennevnte momenter mener retten at bot og en kortere betinget fengselsstraff er riktig utgangspunkt.

Etter rettens vurdering foreligger ingen formildende omstendigheter i saken.

Samlet sett finner retten at straffen bør settes til fengsel i 30 dager, som gjøres betinget med en prøvetid på to år, samt en bot på kr. 20.000. Ved vurderingen har retten tatt hensyn til at tiltalte også idømmes rettighetstap, jf. punkt 3 nedenfor.

3. Rettighetstap

Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at tiltalte idømmes tap av retten til å drive jakt for en periode på to år, jf. straffeloven § 56 første ledd bokstav b.

Etter straffeloven § 56 første ledd bokstav b kan den som har begått en straffbar handling som viser at vedkommende er uskikket til en virksomhet eller aktivitet, fratas retten til å drive virksomheten eller aktiviteten, når allmenne hensyn tilsier det. Det vises til at slik fradømmelse er en vanlig reaksjon i rettspraksis, jf. eksempelvis HR-2016-1253-A, HR-2016-1857-A og HR-2022-666-A.

Retten finner det ikke tvilsomt at tiltalte skal fradømmes jaktretten i medhold av straffeloven § 56 første ledd bokstav b, jf. § 58 andre ledd. Forsvarlig avlivning er en grunnleggende del av all jaktutøvelse og tiltalte har ved sin handlemåte vist manglende respekt for dyrs egenverdi og gjeldende regelverk for dyrevelferd og utøvelse av jakt. Allmenne hensyn gjør seg også tungt gjeldende. Retten viser til de generelle bemerkningene i HR-2005-162-A avsnitt 26, som også er tilfellet i denne saken.

Allmennpreventive hensyn må veie tungt i denne type saker. For det første er oppdagelsesrisikoen gjennomgående liten. Videre vil gjerningsmennene mene de har aktverdig grunn for handlingen, og dette synet vil ofte ha støtte i lokalsamfunnet. Under slike forhold får reaksjonen i seg selv større betydning.

Hva gjelder varigheten av rettighetstapet finner retten at aktors påstand er noe streng. Sett hen til rettens vurdering av subjektiv skyld, samt at tiltalte dømmes for simpel overtredelse mener retten at tapstiden passende kan settes til 18 måneder.

4. Saksomkostninger

I medhold av straffeprosessloven § 436 skal det ved domfellelse i utgangspunktet ilegges saksomkostninger. Retten kan ikke se at det foreligger omstendigheter i nærværende sak som tilsier at det skal gjøres unntak fra lovens hovedregel. Saksomkostninger settes skjønnsmessig til kr 5.000.

Dommen er enstemmig og avsagt innen lovens frist.

DOMSSLUTNING

1. _____, dømmes for overtredelse av
- dyrevelferdsloven § 37 første ledd, jf. første ledd, jf. § 20
- dyrevelferdsloven § 37 første ledd, jf. første ledd, jf. § 3
sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, til fengsel i 30 – tretti – dager. Fullbyrding av straffen utsettes med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven § 34.

I tillegg dømmes han til å betale en bot på 20.000 – tjuetusen – kroner, subsidiært fengsel i 15 – femten – dager.

2. _____, dømmes til tap av retten til jakt for en periode på 18 – atten – måneder, jf. straffeloven § 56 første ledd bokstav b og § 58 annet ledd. Tapstiden regnes fra rettskraftig dom, jf. straffeloven § 58 første ledd.

3. _____ dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige med 5.000 – femtusen – kroner.

Elektronisk forkynning

Retten har pålagt tiltalte å være tilgjengelig for elektronisk forkynning av avgjørelsen førstkommande fredag, 11. oktober 2024, jf. domstolloven § 163b tredje ledd.

Avgjørelsen er forkynt når mottaker signerer elektronisk. Den anses uansett som forkynt senest ved utløpet av det tidsrommet som er fastsatt i pålegget fra retten, med mindre mottaker har gyldig fravær.

Ankefristen utløper to uker etter at dommen anses forkynt.

Retten hevet

Ole André Tveit

Sigrid Marie Aastad Heldal

Gaute Larsson